

Breda, 9 mei 2024

Vragen (conform artikel 74 Reglement van Orde), van de fractie Natuurterreinen Brabantse Delta aan het Dagelijks Bestuur betreffende PFAS in het oppervlaktewater bij het waterschap Friesland.

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

In het voorjaar van 2023 bleek bij onderzoek naar slib in de Jelsumervaart door het waterschap Friesland dat er forse hoeveelheden PFAS in het slib van de vaart zat. Begin maart 2024 liet het waterschap het bovenliggende oppervlaktewater onderzoeken en daaruit bleek dat ook het water zwaar verontreinigd was. Zelfs op kilometers afstand van de Jelsumervaart werd het aangetroffen.

Op één plek is de concentratie maar liefst negenhonderd keer groter dan de gangbare norm die vanuit de Kaderrichtlijn Water wordt gehanteerd. Dijkgraaf Luzette Kroon stelde: "Het kwam echt als een verrassing". De verbazing was name groot omdat Friesland verwijderd leek te liggen van PFAS-bronnen zoals Chemours in Dordrecht en industriecentra met chemiebedrijven in het Roergebied en 3M in de Antwerpse haven. Er is een sterk vermoeden dat het geen PFAS is maar het vergelijkbare PFOS dat in het blusschuim zit dat gebruikt wordt op de militaire luchthaven van Leeuwarden. De luchthaven heeft dat vermoeden inmiddels zelf erkent.

Het waterschap heeft met spoed alle omwonenden geïnformeerd. Er komt een zwemverbod, dieren mogen er niet meer van drinken, hobbyboeren moeten hun eieren weggooien en moestuinen en landbouwgebieden mogen niet meer met water uit de vaart besproeid of beregend worden. Het hele dossier is een grote postenkost voor het waterschap aan het worden en de grote vraag is of de PFAS opgeruimd moet worden. Minister Harbers zei op 8 mei dat het amper zal ukken om alle grond en water dat vervuild is door PFAS op te ruimen en te verwijderen. "De enige remedie, zolang je die vervuiling hebt, is niet zwemmen of andere dingen met dit water doen. Zo eerlijk moet je zijn".

Brabantse Delta grenst aan Chemours en het havengebied van Antwerpen en we liggen dicht bij het Roergebied dan Friesland. De minister van Defensie heeft Noord-Brabant verkozen als centrale vestigingsplaats voor de militaire luchtvaart en Gilze-Rijen en Woensdrecht zijn door hun militair karakter van nationaal belang. Gezien onze ligging ten opzichte van deze potentiële bronnen staan wij landelijk op de eerste plek voor vergelijkbare risico's zoals die zich in Friesland hebben voorgedaan.

Wij achten het meer dan aannemelijk dat in West-Brabant hetzelfde speelt en dan staat het WBD dan vergelijkbare verboden moet opleggen zoals in Friesland.

Uit het oogpunt van volksgezondheid voor mensen en dieren en gevaren voor gewassen en producten als vlees en melk, hebben we de volgende vragen:

1. Gaat het waterschap BD gericht onderzoeken of er met name bij de luchthavens Gilze Rijen en Woensdrecht PFAS/PFOS in het bodemslib en het oppervlaktewater zit?
2. Gaat WBD het gevraagde onderzoek in samenwerking met Dommel en Aa en Maas uitvoeren?
3. Gaat het waterschap BD steekproefsgewijs uitzoeken of er ontoelaatbare hoeveelheden PFAS in ons oppervlaktewater zit dat bedreigend is voor mensen, (landbouw)huisdieren en gewassen?
4. Wat voor protocol hanteert het WBD om een dergelijk opdoemend probleem aan te pakken en hoe wordt het AB daarin meegenomen?
5. Gezien de gevaren voor de volksgezondheid en daarmee gepaard gaande urgentie bij het nemen van maatregelen, gaat het WBD zo spoedig mogelijk in overleg met de provincie, Unie van Waterschappen en het ministerie van IenW?

Wij vernemen graag uw reactie.

Frans Post
Peter von Meijenfeldt